

nedstemmes paa Landet? Man mente maaske der at finde en Begunstigelse af Byerne. Jeg siger for øvrigt Tak for Begunstigelsen, for saa vidt man mener, at Værtshuse skulde være til Skade. Men det er alligevel ganske forsvarligt og ganske forklarligt, at man kun kunde gaa med til Nedstemninger af Beværtninger eller Kroer i de mindre tætbefolkede Egne; thi der er det overkommeligt og kontrolabelt, og der vil det virke efter Hensigten, medens det i de store Kommuner og store Byer ganske sikkert vil være enten meget vanskeligt eller ugørligt eller føre til andre Resultater, end man ønsker.

Det ærede Medlem for Aalborg Amts 5te Valgkreds (Kvist) kom, hvad Sagen jo unægtelig ogsaa frister til, ind paa en almindelig Omtale af Alkoholismen og dens Farer. Emnet er fristende, det kunde ogsaa friste andre end det ærede Medlem til at fremsætte Bemærkninger. Naar jeg dog alligevel ikke vil gaa ind paa dette i sig selv højst interessante Emne, er det, fordi jeg ikke gerne vil forhale Tiden saa meget, at ikke ogsaa andre kunne komme til at udtale sig om selve det foreliggende Lovforslag. Hvad jeg vil, er kun at knytte nogle ganske faa Bemærkninger til det af det ærede Medlem fremdragne Spørgsmaal om Alkoholismen og dens Farer. Jeg vil sige, at man kan tale om, at vor Tid er i høj Grad truet af Alkoholismen, og man kan søge efter Aarsagerne, og man bliver ikke altid helt enig om, hvilke de ere, men der er naturligvis mere end een Aarsag, og jeg vil her blot pege paa et Par. Den ene er Sædvane; men hvis man holder sig til, hvad Sædvane har forandriget, vil jeg dog ærligt sige, at i vore Dage ere vi rykkede et overordentligt langt Skridt frem og ere komne til et Kulturtrin, der er meget bedre end noget, man nogen Sinde tidligere har staaet paa, hvor Sædvane ligesom knæsatte Spiritusdrikning og kælede for den. Jeg skal her blot oplyse, hvad f. Eks. Christian IVs Livlæge udtalte paa en Tid, hvor Drikkeriet var en Ære baade for Konge og Borger, naar han siger et Sted: Den, der ikke holder af Drik, er til Nar for alle, han er en Kujon, mangler Æresfølelse og er en Døgenigt! kan man sige, at det er et Udtryk for Tidens Opfattelse af; hvad de

stærke Drikke egentlig vare værd. At kunne drikke meget var jo en Heltegering. Naar der et Sted fortælles om en dansk Konge, der drak to af sine Riddere under Bordet og næste Dag forærede hver af dem et meget betydeligt Jordtilliggende som Tak for deres tapre Færd, har man ogsaa her et Udtryk for, hvorledes Ejendommen til visse Tider har kunnet opstaa. Men Sædvanen er jo bleven en helt anden i Tidernes Løb. Jeg mindes blot en Tid, der ikke ligger længere borte end 25—30 Aar, da var det endnu i visse Kredse en Regel, at man syntes, at naar Arbejdere vare sammen, var det morsomt, at man gjorde sig en glad Dag, f. Eks. naar en havde Fødselsdag. Man ferierede maaske paa selve Værkstedet, hvis det tillødes, eller man gik paa Restauration og glædede sig ved Samværet, der naturligvis prægedes af adskillige Omgange. Men disse Levninger af en raa Lavstid, hvor man drak og sloges og kun fandt Glæde i at drikke og slaas, ere nu næsten borte. Det er saa at sige umuligt at tænke sig, at Arbejdere vilde finde nogen Fornøjelse i at sidde og drikke en halv Arbejdsdag bort, og for at gaa udenfor det Omraade, hvor Arbejdet foregaar, er det ganske utænkeligt, at man vilde finde sig i, at en Arbejder optræder beruset paa Møder, det er daarligt nok, man taaler, de ere berusede ved selve Mødet, man holder streng Justits over den Maade, hvorpaa en Kammerat eller Kollega optræder, man kræver Honnethed, Æresfølelse o. s. v. Drikkeriet virker skæmmende, en drukken Mands Tale regner man ikke for meget, og en drukken Kammerat føler man mindre Tillid til end til en, der er ædruelig. Jeg kan da sige, at ogsaa Afholdsbevægelsen har gennem Arbejdsorganisationernes hele Virksomhed, som er gaaet ud paa at højne Arbejdernes økonomiske Ve og Vel, oplyse dem og skabe en ny Sædvane, opnaaet, at Drikkeriet i meget høj Grad er trængt tilbage i disse Kredse. Findes det endnu i adskillige Kredse, hvor man ogsaa ønsker at fortrænge det, saa tror jeg egentlig ikke, man skal søge det blandt Arbejderne. Der findes et Bundfald, om man maa sige det, socialt talt, for jeg vil ikke en Gang overfor Mennesker, der regnes til Bundfaldet, bruge stærke Ord. Jeg